

Перелік використаних джерел:

1. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З.С. Варналій. – К.: Знання, 2001. – 277 с.
2. Воротін В.Є. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання: навч. посіб. / В.Є. Воротін, Л.І. Воротіна, Л.А. Мартинюк, Т.В. Черняк; За ред. проф. Л.І. Воротіної. – 2-ге вид. – К.: Вид-во Європ. ун-ту. – 2002. – 307 с.
3. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навчальний посібник / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 194 с.
4. Кужель О.В. Мале підприємництво в Україні. Збірник нормативно-правових актів / О.В. Кужель, А.К. Кінах, В.В. Костицький. – К.: Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи, 1999. – 190 с.
5. Ларіна Р.Р. Малий бізнес в Україні: роль та особливості розвитку в національній економіці: монографія / Р.Р. Ларіна, О.В. Азаров. – Донецьк: Вебер, 2007. – 300 с.
6. Рибак О.В. Розвиток малого підприємництва в регіоні: теоретичні засади, проблеми та перспективи / О.В. Рибак // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – № 2. – С. 96-100.

УДК 338.001.36

Сірий Сергій

курсант

Військовий інститут Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

Сизов Алім

кандидат економічних наук

начальник кафедри фінансового забезпечення військ

Військовий інститут Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

Siriy Serhiy

cadet

Military Institute of Kyiv National University after Taras Shevchenko
Kyiv, Ukraine

Alim Syzov

PhD (Economics)

Head of the Department of Financial Support of Troops

Military Institute of Kyiv National University after Taras Shevchenko
Kyiv, Ukraine

**РОЛЬ І ПОТЕНЦІАЛ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ
ОБОРОНОЗДАТНІСТЬ УКРАЇНИ В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНО СТІЙКОЇ**

ДЕРЖАВИ

**THE ROLE AND POTENTIAL OF DOMESTIC ENTERPRISES THAT PROVIDE
UKRAINE'S DEFENSE CAPASITY IN THE DEVELOPMENT OF AN ECONOMICALLY
SUSTAINABLE STATE**

У 2014 році на території України відбулося багато негативних і непередбачуваних подій, які підтвердили той факт, що обороноздатність держави є запорукою її успішного розвитку у багатьох політичних, соціальних та економічних аспектах. Анексія Кримського півострова та вторгнення російських військ на схід України стали початком зміцнення обороноздатності країни, з моменту якого відбулося їх стрімке піднесення.

Варто зазначити, що успішне функціонування підприємства є основою економічно стійкого розвитку будь-якої держави. Для того, щоб продемонструвати вищезазначене твердження, перейдемо до аналізу діяльності військових частин, які, у свою чергу, виступають як неприбуткові бюджетні установи, які отримують асигнування з державного

бюджету та здійснюють свою діяльність із захисту України, відповідно до покладених на неї завдань.

У сучасних умовах проведення Операції Об'єднаних Сил для забезпечення миру та безпеки на території України підрозділи Міністерства оборони України (далі – МОУ) та інших силових структур виконують завдання, які пов'язані з захистом суверенітету та територіальної цілісності нашої держави. Для успішного виконання покладених на них функцій та бойових завдань у всіх підрозділах має здійснюватися всебічне забезпечення на належному рівні, щоб вони могли стримувати агресора на кордоні, забезпечуючи, таким чином, обороноздатність України та розвиток вітчизняних підприємств.

Згідно з Бюджетним кодексом України, асигнування національної оборони здійснюється винятково за рахунок Державного бюджету України в розмірі, який визначається щорічно Законом України «Про Державний бюджет України» [1]. Чинним законодавством також передбачено, що обсяг видатків на асигнування сектору безпеки і оборони має становити не менше 5 відсотків запланованого обсягу внутрішнього валового продукту, з яких не менше 3 відсотків - на фінансування сил оборони [10]. Щоб продемонструвати як здійснювалося асигнування на сектор безпеки і оборони України починаючи з 2014 року скористаємося Таблицею 1, на якій відображено загальні видатки зведеного Державного бюджету України на національну безпеку і оборону.

Таблиця 1

Загальні видатки зведеного Державного бюджету України на національну безпеку і оборону за 2014-2021 роки, їх частка у ВВП та загальних державних витратах

Показник	Одиниця виміру	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Витрати на безпеку та оборону	млрд. грн.	63,8	95,9	121,7	144,4	191,7	218,0	249,1	267,7
Частка витрат у ВВП	%	4,0	4,8	5,1	4,8	5,4	5,5	5,5	5,9
Частка витрат у загальних державних витратах	%	14,8	16,6	17,8	17,2	19,5	20,3	19,3	20,0

Джерело: складено автором на основі джерела [2-9, 11]

Як видно з таблиці 1, з початку проведення Антитерористичної операції витрати на оборону України почали стрімко зростати. Так, за 2014-2021 роки витрати на національну безпеку та оборону зросли з 63,8 до 267,7 мільярдів гривень, тобто збільшились у 4,2 рази в порівнянні з 2014 роком. У свою чергу, це пояснюється тим, що недоторканість і суверенітет України був під загрозою знищення від так званих «зелених чоловічків», а тому зростає необхідність у розвитку українських силових структур.

Слід зауважити, що частка витрат у ВВП на оборону, починаючи з 2018 року, з кожним наступним роком збільшується та перевищує 5 %, що визначені чинним законодавством. Що стосується частки загальних державних витрат на обороноздатність держави то починаючи з 2017 року вона перебуває приблизно на одному рівні і в середньому складає 19 відсотків.

Для того, щоб продемонструвати частку видатків на розвиток МОУ, скористаємося даними рис. 1, 2, на яких відображено рівень видатків на МОУ у порівнянні з іншими витратами на національну безпеку і оборону України за 2014- 2021 роки.

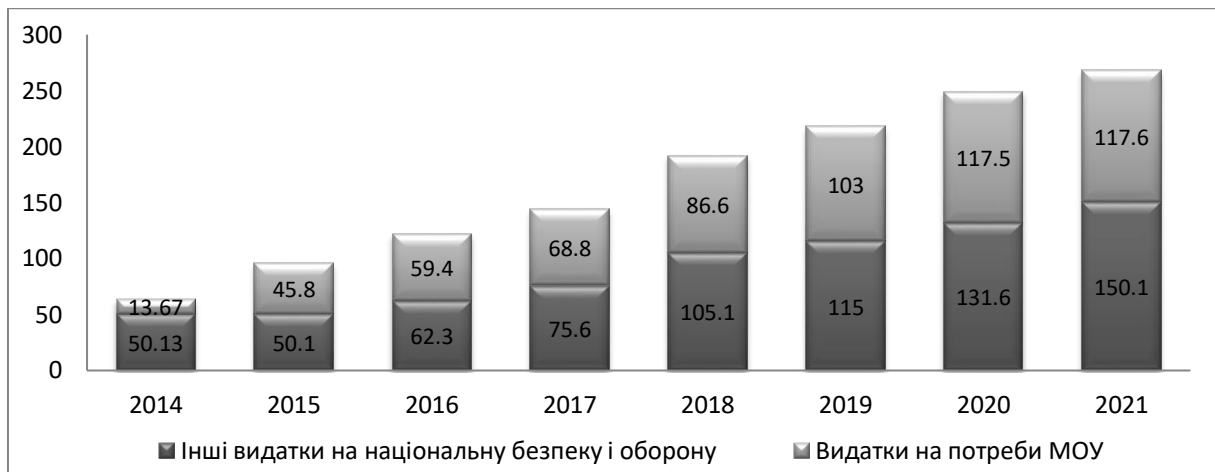

Рисунок 1. Загальні видатки Державного бюджету України на національну оборону та безпеку, в тому числі видатки на потребу МОУ за період 2014- 2021 років.

Джерело: складено автором на основі [2-9,11]

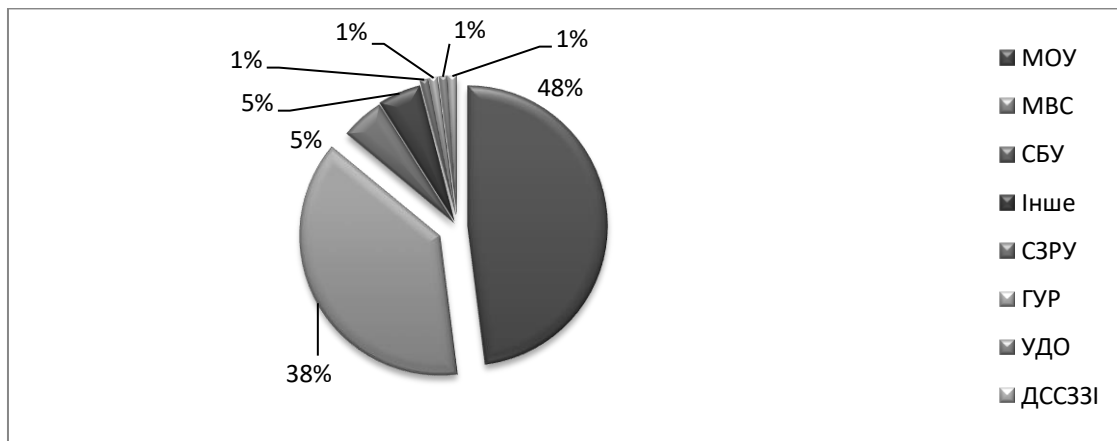

Рисунок 2. Частка видатків Державного бюджету України на структурні підрозділи силових структур у 2021 році.

Джерело: складено автором на основі [2,11]

Як видно з рисунків 1, 2, асигнування на МОУ значно переважає інші видатки на силові структури України. Перш за все, це пояснюється їх чисельністю, що значно переважає інші силові структури. Проте, не варто забувати, що всі структурні підрозділи силових структур, які відображено на Рисунку 3 виконують важливі завдання як на кордоні України, так і в самій країні безпосередньо створюючи мирні та безпечні умови для розвитку соціально – економічної стійкості держави.

Основою для виділення коштів на обороноздатність держави є Державний бюджет України, який затверджується в останньому місяці у кінці кожного бюджетного року. Для того, щоб збільшити наповнення Державного бюджету, доцільним було б запровадження наступних заходів:

1) Створити інститути спільного інвестування (ІСІ), в які громадяни на добровільній основі будуть вкладати власні кошти, які в майбутньому перетворяться в капітал. Кошти будуть вкладатися в програми, які будуть частково захищені державою;

2) Підвищити ставки ввізного мита на товари, які створюють конкуренцію на внутрішньому ринку, з метою стимулювання роботи національних виробників;

3) Запровадити часткову приватизацію, таким чином на підприємствах контрольний пакет акцій буде належати не державі, а приватній особі, яка в свою чергу буде зацікавлена розвитком підприємства та збільшенням його доходів. Відповідно до збільшення доходів підприємства будуть збільшуватися податки;

4) Зменшити рівень тіньової економіки, оскільки «тіньові підприємства» не вносять податки. Для цього необхідно зробити реформи у судовій та виконавчій гілці влади, що має призвести до зменшення рівня тіньової економіки.

5) Створити умови, що наближені до соціальної рівності, яка не буде гальмувати розвиток приватного сектору. При створенні нових робочих місць підприємства будуть сплачувати менший розмір ПДФО, оскільки будуть прийматися на роботу нові працівники, з яких будуть стягуватися податки;

6) Підвищити рівень експорту шляхом виготовлення найбільш конкурентоспроможної продукції на світовому ринку.

Отже, асигнування на обороноздатність країни має вагоме значення для кожного українця. Розмір їх асигнувань залежить від суми коштів, які затверджені в кошторисі Державного бюджету України на відповідний рік, тому, на нашу думку, необхідно його збільшувати. У даній роботі були зазначені деякі шляхи збільшення Державного бюджету України. Всі заходи, що проводяться структурними підрозділами МОУ щодо досягнення високої бойової готовності, оснащення військ сучасними озброєнням, бойовою технікою та військовим майном, створення навчально-матеріальної бази бойової підготовки і забезпечення особового складу необхідними видами постачання, є результатом діяльності підприємств, завдяки яким досягається економічно стійкий рівень розвитку держави.

Також на основі головних функцій і завдань було продемонстровано, що вітчизняні підприємства відіграють важливу роль у соціально-економічному розвитку держави, оскільки результати їх діяльності певним чином стримують агресора на східному кордоні нашої країни та створюють всі сприятливі умови для покращення як політичної, так і економічної ситуації в державі.

Перелік використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України. // Відомості Верховної Ради, № 50-51, (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
4. Закон України «Про Державний бюджет України на 2019 рік». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про Державний бюджет України на 2018 рік». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
6. Закон України «Про Державний бюджет України на 2017 рік». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
7. Закон України «Про Державний бюджет України на 2016 рік». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
8. Закон України «Про Державний бюджет України на 2015 рік». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
9. Закон України «Про Державний бюджет України на 2014 рік». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
10. Закон України від 21.06.2018 «Про національну безпеку і оборону України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
11. Звітність. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>